

14. 12. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dokdy zajistit změny po velké novele zákona o obchodních korporacích

Dne 1. ledna 2021 vstoupí v účinnost zákon č. [33/2020](#) Sb., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony (dále jen „Novela“), který poměrně obsáhle novelizuje zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“). Obsah Novely byl v posledních měsících obsáhle diskutován odbornou veřejností, a to zejména jak mají vypadat konkrétní změny, které adresáty právních norem čekají.

Zásadní otázkou ovšem také je, kdy nejpozději budou obchodní korporace povinny upravit svá zakladatelská právní jednání a učinit další kroky s ohledem na Novelu a jaké sankce jim hrozí, pokud toto neučiní. Cílem tohoto článku je upozornit na ty nejpodstatnější termíny, na které by mělo být ze strany obchodních korporací pamatováno a zmínit také případné hrozící sankce při nečinnosti obchodních korporací v této oblasti.

Jaké změny jsou z pohledu obchodních korporací urgentní

Obchodní korporace musejí v první řadě počítat s tím, že jsou **povinny přizpůsobit do 1 roku ode dne nabytí účinnosti Novely (tedy do 1. ledna 2022) svá zakladatelská právní jednání úpravě ZOK ve znění Novely** a doručit je do sbírky listin. Základním pravidlem pak ovšem je, že pokud by bylo ustanovení společenské smlouvy společnosti v rozporu s kogentními ustanoveními Novely, pozbyde účinnosti již k 1. lednu 2021. Změn je celá řada, a proto v podstatě všechny obchodní korporace čeká revize jejich zakladatelských právních jednání a související úprava. **Průlom do jednoleté implementační lhůty však prakticky zasáhl akciové společnosti s monistickou strukturou, jimž Novela s účinností k 1. lednu 2021 ruší funkci statutárního ředitele.** V tomto ohledu tak řada akciových společností s monistickou strukturou mění své stanovy ještě letos (s účinností od 1. ledna 2021) a nastavují si nově způsoby zastupování společnosti, tak aby byly vyhovující jejich požadavkům (některé společnosti například provedou změnu na dualistickou strukturu, jiné si ponechají strukturu monistickou a upraví si skladbu správní rady tak, aby jim plně vyhovovala - například jen jako jednočlennou). Velmi rychle by pak měly postupovat zejména společnosti, u kterých statutární ředitel současně není členem správní rady. Statutární ředitel, který současně není členem správní rady, totiž od 1. ledna 2021 nebude oprávněn společnost zastupovat^[1].

Obchodní korporace dále nesmí zapomenout na to, že jsou povinny **do 6 měsíců ode dne účinnosti Novely zapsat do obchodního rejstříku údaje, popř. uložit do sbírky listin** listiny, u nichž to Novela ukládá. Pokud by tak obchodní korporace neučinila, rejstříkový soud ji vyzve a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti. Pokud nedojde ke splnění povinnosti ni v této přiměřené lhůtě, soud na návrh rejstříkového soudu nebo osoby, která na tom osvědčí právní zájem, zruší obchodní korporaci a nařídí její likvidaci. Nařízení likvidace představuje krajní variantu a alespoň dosud byl takový postup (zrušení společnosti při nezaložení některé listiny do sbírky listin) užíván výjimečně, nicméně pro obchodní korporace je nutné s ní počítat a tyto povinnosti splnit.

Ještě rychleji by na účinnost Novely měly reagovat právnické osoby, které jsou členy voleného orgánu obchodní korporace (např. představenstva). Podle ZOK ve znění Novely jsou totiž takové právnické osoby povinny zmocnit fyzickou osobu, která ji ve voleném orgánu bude zastupovat a takovou osobu jsou povinny zapsat do obchodního rejstříku. **Právnické osoby, které byly členy voleného orgánu již před nabytím účinnosti Novely, jsou k provedení zápisu do obchodního rejstříku povinny do 3 měsíců od účinnosti Novely, tedy do 1. dubna 2021.** Pokud tak neučiní, funkce ve voleném orgánu jim bez dalšího zaniká. To je pochopitelně velmi závažný důsledek, na který by si měli dát zejména členové statutárních orgánů těchto právnických osob velký pozor. Zvláště v případě zahraničních společností v působnosti statutárního orgánu tak zbývá na změnu již nemnoho času.

K velmi zásadní změně pak dojde u zákazu konkurenčního jednání, přičemž tato změna začne platit již k 1. lednu 2021. Případné konkurenční jednání člena voleného orgánu musí být nově povoleno jen a pouze ve společenské smlouvě obchodní korporace (tedy nikoliv jen skrze systém oznamování). Na uvedenou změnu tak bude nutné pamatovat zejména u nově volených členů orgánů. Pokud se jedná o členy orgánu, kteří již konkurenční jednání povoleno mají, u nich bude postup odlišný (viz níže). I v tomto ohledu je tedy doporučené provést změnu společenských smluv co nejdříve.

Zároveň je nutné pamatovat na to, že jakákoliv **ustanovení společenské smlouvy obchodní korporace, která odporují donucujícím ustanovení ZOK ve znění po Novele, pozbývají závaznosti již ke dni 1. ledna 2021.** Pokud obchodní korporace nemá pouze jednoduchou společenskou smlouvu se základními náležitostmi, měla by provést důkladnou revizi takového dokumentu ještě před koncem roku 2020. Platit ovšem nepřestanou ustanovení společenské smlouvy, která nejsou přímo v rozporu s donucujícími ustanoveními Novely, ale „pouze“ nejsou Novele přizpůsobeny - na ty dojde až s koncem roku 2021 (viz výše).

V čem bude naopak určitou dobu postupováno podle znění ZOK před Novelou

K poměrně velké změně dojde u omezení možnosti vyplacení zálohy na podíl na zisku^[2], když dojde ke zpřísnění tzv. bilančního testu, který určuje, zda a v jaké míře je možné společníkům vyplatit zálohu na podíl na zisku, zároveň se upravují přesná pravidla pro vypořádání a vracení záloh. Podstatné ovšem je, že **novelizované (a přísnější) znění se použije až na zálohy na podíl na zisku vyplácené v průběhu účetního období, které započalo po 1. lednu 2021.** Pokud tedy dané účetní období započne běžet ještě v roce 2020 (či započalo běžet dříve), bude možné vyplatit zálohu na podíl na zisku podle dosavadních pravidel i po nabytí účinnosti Novely.

Nová pravidla stanovuje Novela také pro zprávu o vztazích, včetně nového požadavku auditu této zprávy, pokud obchodní korporace auditu podléhá. Pokud však je zpráva o vztazích vyhotovována za účetní období, které započalo přede dnem nabytí účinnosti Novely, řídí se povinnosti s ní související podle zákonného znění před Novelou. **Pokud tedy bude účetním obdobím společnosti např. hospodářský rok v trvání od 1. prosince do 30. listopadu, bude zpráva o vztazích sestavována dle právních předpisů v současném znění ještě na konci roku 2021.** To platí i pro pravidla pro přezkum zprávy o vztazích, včetně řízení o jmenování znalce pro účely přezkumu zprávy o vztazích a povinností znalce, který se bude řídit zněním Novely až v případě zprávy o vztazích zpracované za účetní období, které začalo běžet až po nabytí účinnosti znění ZOK dle Novely.

Poměrně podstatně se změní také úprava **zákazu konkurence** (jak jsme uvedli výše). Pokud má však člen orgánu obchodní korporace k 31. prosinci 2020 povoleno určité konkurenční jednání, trvá toto povolení i po účinnosti Novely.

Novela také přesně stanovuje, že v případě rozporu mezi smlouvou o výkonu funkce a společenskou

smlouvou se použijí ujednání ve smlouvě o výkonu funkce pouze tehdy, byla-li smlouva o výkonu funkce schválena většinou nutnou pro schválení změny společenské smlouvy[3]. Původní znění ZOK ovšem obsahovalo úpravu týkající se rozporu mezi smlouvou o výkonu funkce a společenskou smlouvou v případě odlišné délky funkčního období. V případě takového rozporu rozhodovalo znění smlouvy o výkonu funkce bez ohledu na okolnosti jejího schválení. V případě, že byla smlouva o výkonu funkce schválena před 1. lednem 2021, bude pro účely stanovení funkčního období stále převažovat znění smlouvy o výkonu funkce.

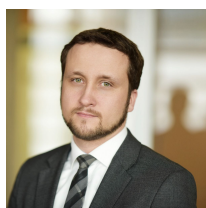
Závěr

Novela nabyde účinnosti dne 1. ledna 2021, což neznamena, že by obchodní korporace musely veškeré nezbytné změny učinit již do konce tohoto kalendářního roku. Některé změny však budou zřejmě nuceny provést již letos (byť s účinností k 1. lednu 2021), jak jsme například uváděli u akciové společnosti s monistickou strukturou nebo v případě změn úpravy zákazu konkurence. Ještě před nabytím účinnosti Novelu by však obchodní korporace optimálně měly podrobit své společenské smlouvy důkladné revizi, aby vyloučily možnost, že se některé ustanovení společenské smlouvy přiči donucujícím normám Novelu a přestane tak s účinností Novelu platit.

Další kroky budou obchodní korporace nuceny provést zejména v průběhu kalendářního roku 2021. Velkou pozornost by ovšem měly přechodným ustanovením Novelu věnovat právnické osoby, které jsou členy voleného orgánu některé obchodní korporace. Těmto členům orgánů v případě nečinnosti se zápisem zmocněné fyzické osoby pro výkon funkce zanikne jejich funkce člena voleného orgánu.

JUDr. Martin Šubrt, Ph.D., LL.M.,
Advokát / Partner

Mgr. Ondřej Křížek,
Advokát / Managing Associate.

Mgr. Pavel Víšek,
Advokátní koncipient / Junior Lawyer

[ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: paha@rowanlegal.com

[1] Viz § 456 odst. 1 ZOK ve znění Novely. Toto ustanovení je navíc kogentní, proto by stanovy akciové společnosti, podle nichž by postavení statutárního orgánu náleželo statutárnímu řediteli, byly v tomto bodě nadále neplatné. Důvodem je, že by byly v rozporu s kogentním ustanovením Novely.

[2] Viz § 35 odst. ZOK ve znění Novely.

[3] Zpravidla tedy dvoutřetinové většiny.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)